

Gabinet Opakowań Firm Warszawskich

Opakowania chronią i reklamują zawarte w nich produkty, dostarczając przy tym wielu informacji na temat czasów, w których powstały. Są to nazwy, nazwiska i adresy producentów, projekty i motywy graficzne, przekazy reklamowe lub propagandowe. Jako element produkcji masowej opakowania pojawiły się w dobie rewolucji przemysłowej. Początkowo służyły do zabezpieczania towaru, między innymi w transporcie. Musiały też spełniać określone normy pojemnościowe. W drugiej połowie dziewiętnastego wieku stały się też nośnikiem reklamy oraz identyfikatorem sprzedawanych w nich produktów. Przemysł reklamowy rozwinął się w pełni po 1945 roku.

W Warszawie dynamiczny rozwój masowej, wielobranżowej produkcji przemysłowej przypadał na okres po powstaniu styczniowym, mającym miejsce w latach 1863 – 1864, oraz na czasy II Rzeczypospolitej (1918 – 1939). Po zakończeniu II wojny światowej w 1945 roku produkcja ta uległa przeobrażeniu ze względu na zmianę ustroju na socjalistyczny oraz organizacji produkcji z prywatnej na państwową. W tych warunkach aspekt reklamowy opakowań często ustępował miejsca przekazowi propagandowemu.

W Gabinetecie prezentowane są opakowania o rozmaitych formach, wykonane z różnych tworzyw, przeznaczone do produktów licznych branż warszawskiego przemysłu reprezentowanego przez firmy sławne, a także te mniej znane. Najwięcej eksponatów pochodzi z dwudziestolecia międzywojennego (1918 – 1939), znalazły się tu jednak również obiekty sprzed 1914 roku, z czasów II wojny światowej oraz powojenne. Są wśród nich pudełka po czekoladkach i cukierkach, puszki po kawie i herbacie, butelki po alkoholu, opakowania po

kosmetykach, lekach, atramencie, papierosach, guzikach i wiele innych. Wyróżniają się efektowne wizualnie pudełka po słodyczach. Na uwagę zasługują także te opakowania, na których producent bądź projektant zostawili swój podpis w formie sygnatury lub logo. Niektóre z pojemników ozdobiono widokami Warszawy lub charakterystycznymi elementami architektonicznymi miasta, przede wszystkim wizerunkiem kolumny króla Zygmunta III Wazy. Interesujące są obiekty z odręcznymi zapiskami ich właścicieli. Opakowania te były wykorzystywane wtórnie, poza pierwotnym przeznaczeniem, co wydłużyło ich funkcjonowanie niemalże do współczesności.

Małgorzata Berezowska, Marcin Więcek
kuratorzy